

Na flanderských polích

Blíží se den, kdy všichni Martinové oslaví svůj svátek, a ti, kteří ho nemají, se budou těšit z pečené husy na talíři nebo jen z pátku, jenž je předzvěstí odpočinkového víkendu. Jedenáctý listopad je ale také dnem, kdy připínáme na klopky svých kabátů symbol vlčího máku, abychom dali najevo, že ctíme Den válečných veteránů.

Řekněme si ale upřímně, kdo z nás ví, že tato květina byla vybrána za symbol proto, že byla první, která vykvetla ve zcela zničené krajině na bojišti západní fronty ve Flandrech. Vojenský chirurg John McCrae (30. 11. 1872–28. 1. 1918) o tomto zvláštním válečném jevu složil báseň pojmenovanou Na flanderských polích.

Psal se jedenáctý listopad roku 1918, hodiny odbily jedenáctou. Ve vlakovém voze v Le Francport u Compiègne bylo podepsáno příměří, byla ukončena první světová válka. K milionům ztracených lidských životů přibyl i John a stále nacházíme další a další jména, další a další oběti nesmyslné války, jelikož připočítáváme i ty, kteří na následky zranění či válečných útrap umírali i po oficiálním konci. Ještě dlouho odcházeli z tohoto světa a nebyli bráni jako oběti válečného střetu. Příběhy mrzáků, navrátilců bez nohou, rukou, tváří, neznáme. Neznáme ani ty padlé, nezajímají nás již životní příběhy těch, jejichž jména jsou na deskách pomníku v Panské zahradě. Uplynulo víc než sto let od jejich smrti a nesmíme se tomu divit, že pokládáme květiny sic jmenovaným, ale nám již neznámým. Jedním z nich byl obyčejný nenápadný člověk. Jmenoval se Rudolf Kuchař.

Narodil se dne 24. 8. 1885 v domku na tehdejší periferii Brandýsa nad Labem v č. 113 jako druhorozený syn do rodiny zahradníka Adolfa Kuchaře a jeho manželky Anny, rozené Jirovcové. Když vyšel brandýskou obecní školu, začal se učit kovářem u mistra Jeníka ve Staré Boleslavi. Po vyučení z města odešel a živil se příležitostnou prací. Na vojnu ale musel, jako každý jiný kluk. Vojenskou službu si odsloužil u osmého zeměbrancového pluku, a když po zavraždění následníka rakousko-uherského trůnu Františka d'Este vypukla Velká válka, narukoval opět k tomuto pluku. Spolu s ním ale do války odešli v roce 1914 i jeho bratři Adolf (nar. 19. 7. 1883), Jan (nar. 6. 8. 1888), Josef (nar. 5. 9. 1893) a po roce i poslední z nich, Václav (nar. 16. 10. 1895). K podpoře rodičů tak zůstala pouze jediná z dcer, Alžběta (nar. 6. 8. 1890).

Netrvalo dlouho, a rodiče se dozvěděli první ze strašných zpráv, které měly následovat. Jejich syn Jan, sloužící u pěšího 13. pluku, padl již

6. 11. 1914 v srbském Lajkovici a Václav ho následoval jako příslušník dragounského pluku dne 6. 10. 1915 na ruském bojišti v Haliči. O to víc se nejspíš strachovali o zbývající syny, když se dozvídali, jaká válka doopravdy je a jak kruté se vede. Rudolf napsal pouze dva dopisy z fronty a pak již nepřišlo nic. Z války se vrátil s podlomeným zdravím pouze Josef a Adolf, a o třetím ze synů úřady nic nevěděly. Dlouho se myslelo, že padl neznámo kde. A také teprve v dubnu roku 1921 přišel Adolfu Kuchařovi dopis až z daleké Itálie, že i Rudolf se nevrátí, ale to už bych také předbíhal událostem, které jsou velmi důležité.

Během mnoha oboustranných útoků válčících jednotek podél řeky Piavy na přechodu Bellunských Alp do Pádské nížiny byl mezi tisíci vojáky i ten náš z Brandýsa. Kdy a kde se rozhodl přeběhnout na italskou stranu, jsem nepátral, ale asi musel být veden jako nezvěstný a nebyť jeho osudného zajetí již v legionářské uniformě, nejspíš by tak i zůstalo. V naprosté většině prostého vojáka neproslaví jeho smrt, je jen pouhou číslicí ve statistice milionových ztrát a lidským životem se během války nikdo nezaobírá. Proto také trvalo tak dlouho, než byl nalezen.

„Chýlil se konec války a ofenzivní boje Rakouska-Uherska od Altopiana po Monte Grappa v noci ze 14. a 15. června 1918 se na chvíli zastavily. K prolomení fronty došlo na středním toku řeky Piavy a zajato asi pětadvacet legionářů vojáky Schutzenovy 13. divize. Po jejich stažení z frontové linie bylo patnáct zajatců odvedeno do Conegliana, kde byli ihned odsouzeni, popraveni a pohřbeni na vojenském cvičišti. Dalších deset ze zajatců bylo odvedeno až na Collalto, kde byli rakousko-uherským velitelstvím též odsouzeni a po osobním vykopání hrobů i popraveni. K dalším popravám pak docházelo ve vesničce Piavon.“

To lze o skutečnostech nalézt dnes, ale ta těsně poválečná je jaksi přece jenom přesnější.

„Proti českým posílcům stály německé a maďarské pluky, konající přípravy k útoku. Pravděpodobně velitelé těchto útočných jednotek svěřili zvláště vybraným lidem úkol, zmocnit se živých legionářů. Mužstvo těchto rakouských oddílů mělo provazy.



Asi o 3. hodině ranní zahájilo rakouské dělostřelectvo palbu a několika rakouským praporům se podařilo prorazit obranné italské linie. Boj trval několik hodin, ale 6. rota legionářů se ho nemohla zúčastnit, ba ani nevěděla, že sousední pluky italské i české musili asi o 1 km ustoupit. A když později chtěli se i naši chrabrí bojovníci stáhnout za nimi, byli zaskočeni útočnými oddíly rakouskými a sveden krátký, zoufalý, krvavý zápas. Legionáři se bili jako lvi. Asi 18 bratří bylo zabito a není vyloučeno, že i z toho počtu padli někteří živí do rukou nepřátel a popraveni byli cestou na jiném místě než v Conegliano, 15 legionářů bylo spoutáno a odvedeno do Conegliano, kde po popravě byli pověšeni na stromech při silnici. Ostatním bratřím se podařilo uprchnouti. Někteří se pokoušeli v zápasu o sebevraždu, ale bylo jim v tom zabráněno. Krátký a tvrdý boj vyžádal si oběti i na nepřátelské straně, kde bylo asi 50 mrtvých ihned zjištěno...

...Na Monte Guarda bylo přinuceno deset legionářů vykopati si jámu asi půl metru hlubokou a dva metry dlouhou. Na prsa popravených byly připevněny nápisy v šesti jazycích: Zrádci vlasti, Čechoslováci.“

Rudolf Kuchař, legionář 31. střeleckého pluku italských legií, byl popraven u Collalto.

Dnes se bohužel nelze rozepisovat o všech, kteří se již z války do rodného Brandýsa a Staré Boleslavi nikdy nevrátili.

Určitě již ale nesmíme nikdy hledět na brandýské a staroboleslavské občany padlé v první světové válce jako

na ty „zrádné“ v rakousko-uherských uniformách jen proto, že nezradili zemi, které složili svou přísahu cti a která byla jejich vlastí, a na ty „heroizované“ jen proto, že svou přísahu porušili a vzali zbraň do ruky s ideály svobodného československého státu. To se totiž nejenom v Brandýse po roce 1918 stalo skutečností a hroby pohřbených vojáků málem zmizely spolu s nově zavedenými politickými pořádky.

Svátek, jenž byl původně určen padlým v první světové válce, se dnes stal celosvětovým. Je věnován nejenom všem veteránům válečných konfliktů, ale také těm, kteří položili své životy na bojištích za zhoubné zájmy svých politiků. Vždyť to vždy byli oni, politici, kteří pro své ambice vedli války mezi sebou, a umírali ti, kteří věřili, že války nebudou.

Petr Enc



Přijďte proto v pátek 11. listopadu na brandýský hřbitov ke hřbitovní kapli svaté Rozálie se svíčkou o páté hodině odpolední. Vzpomeneme na všechny padlé a zemřelé vojáky bez rozdílu národnosti. Položíme věnce na hroby těch, kteří jsou za kapli pohřbeni.